

חינוך לחיים

פרשת חוקת

כידוע מתחבטים המפרשים מה הייתה התביעה כנגד משה רבינו במי מריבה. הרמב"ם מסביר שעיניהם של ישראל היו נשואות למשה רבינו ללמוד מכל מעשה שלו, וכאשר תבעו מים מרוב צמאונם והוא כעס – ולא היה צריך לכעוס, כי לא היה כאן מקום להקפדה – למדו שמותר לכעוס על לא דבר ועל זה ה' כעס. כי מי שידע שהעיינים נשואות אליו, ללמוד מאורחותיו, חייב להקפיד על כל תנועה, לשלוט ברגשותיו, לבלום כל פרצה ולמדוד כל תגובה!!

כל ראש משפחה וכל מורה בישראל הוא "כמשה רבינו" לבניו-תלמידיו. העיינים נשואות אליו בוחנות אותו ללמוד מדרכו ואורחותיו. ואם ההורה- מורה כועס על לא דבר, ילמד הילד שרגשות יכולים להתפרץ, שהזעם מותר ובלימתו אינו חובה...

ונוסיף את דברי הרמב"ן "דע, כי כאשר היו צריכים דבר למחייתם – אע"פ שהתלוננו וחסאו לו – והוא רחום יכפר עוון. אבל כאשר יתלוננו חינו – ישפוך עליהם חמת אפו". מסקנה- יש לשאוף לחנך לדיבור מעודן ומנומס, אבל כשבאה התפרצות עקב מצוקה – יש להבין לרוחה ולא להעניש עליה וכאשר המצוקה תיפתר. רבים הסיכויים שגם השפה תתעדן.

ולכבוד האמהות והנשים הצדקניות נוסיף עוד ווארט - במהלך הפרשיות מוזכר משה כאחראי על המים והבאר אך הגמ' אומרת שהבאר בזכות מרים וזה מתגלה רק במותה. שהרי במותה פסקה מלנבוע. וזה אופייני כל כך לתפקיד האישה במשפחה. לכאורה האב הוא הדומיננטי – הוא הבוחן את הילד, הולך עימו לביהכ"ס וכו' והאם מצטנעת. אבל כאשר מקומה נפקד חלילה וחס, אזי מובהר למפרע שהכל היה בזכותה.

ידיעה זו מטילה עלינו חובה כפולה להוקיר ולהעריך את האם והרעיה שהיא "עקרת הבית" – עיקרו של הבית!! לכבדה ולגרום שתהיה "אם הבנים שמחה"

"אם נתן נתן את העם הזה בידי" ידוע דברי חז"ל שכאשר הסתלקו ענני הכבוד עם פטירתו של אהרון הכהן, חשבו העמלקים שניתנה רשות להלחם עם ישראל כי אין מה שיגן עליהם, אך פחדו שעם ישראל יתפללו על הניצחון ותפילתם תענה לכן שינו העמלקים את לשונם לכנענית כדי שיתפללו עם ישראל על כנענים ולא על העמלקים, אך ישראל ראו שמצד א' לשונם כנענית אבל לבושם של עמלקים ולא ידעו איך להתפלל אמרו: נתפלל סתם וזהו שנא' "נתן את העם הזה"

והשאלה זועקת מדוע לא התחפשו לגמרי??? שיישנו גם את שפתם וגם את לבושם ואז לא היה ספק לישראל כי הכל היה ככנענים – ואז לא היו נענים (ח"ו)??

מתרץ החידושי הרי"ם תירוץ נפלא שאילו היו משנים גם את לשונם וגם לבושם ולו גם זמנית רק כדי לעבוד על עם ישראל, אזי היו נהפכים באמת לכנענים !!! וממילא שהיו עם ישראל מתפללים על הכנענים היתה תפילתם מועילה כי הם כנענים ממש!!!

מכאן נלמד את השפעתה הגדולה, העמוקה והמהותית של שינוי הלשון והלבוש!!! עם ישראל במצרים שמרו על ייחודם משום שלא שינו את לבושם, שפתם ושמותם, אומנם התדרדרו למ"ט שערי טומאה אך השפה והלבוש היוו בלם, עצרו את הסחף ובזכות זה היה הגאולה.

גם עלינו מופעלים לחצי החברה, כל התרבות שמסביבנו משפיעה ומדרדרת. והבלם אחד הוא : שמירה על לשון נקיה ועדינה בלי כל ביטויי רחוב צורמים והקפדה על לבוש צנוע המתאים לבני מלכים. הדברים נאמרים במיוחד בתחילת חופשת הקיץ וטיוליו שהסכנה גדולה שבעתיים שלא נפרוק עול מבחינת הלבוש וההתנהגות והשפה הנקייה

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com